

KAILFOTO IZSPIEŠANA

KĀ RUNĀT AR BĒRNU VAI
JAUNIETI PAR KAILFOTO
IZSPIEŠANU? KĀDUS
PADOMUS SNIEGT, LAI
VIŅU NO TĀ PASARGĀTU?

Pusaudži ir kā uzburti savstarpējai saskarsmei un vēlmei „čupoties”. Vajadzība būt pieņemtiem un piederīgiem virza viņu rīcību. Pubertāte palielina vēlmi eksperimentēt, apmierināt erotisko ziņkāri un seksuālo tieksmi. Šīs intereses un tieksmes **palielina pusaudžu apdraudējumu būt pakļautiem seksuālai izmantošanai.**

Riski, ar kuriem saskaras jaunieši

Saruna tīmeklī, kas sākumā šķiet, kā draudzīga ķircināšanās **var viegli pāriet sarunā par seksu.** Jaunietis jūtas ieinteresēts un glaimots par šādu sarunu un turpina iesaistīties, domājot, ka tā ir nekaitīga. Citos gadījumos jaunietis patiesi tic, ka ir izveidojušās intīmas attiecības ar sarunas biedru tīmeklī.

Kailfoto izspiešana

(no angļu val. sextortion) -

rīcība, kas piespiež bērnu un jauniešu sūtīt savus kailfoto citai personai vai iesaista tos seksuālās darbības datora kameras priekšā, lai pēc tam draudētu publicēt iegūtos attēlus vai video internetā un izspiestu naudu vai vēl citus seksuāla rakstura attēlus un/ vai video.

Ar tiešsaistes pakalpojumu starpniecību bērns un jauniešs bieži tiek nofilmēts viņam to nezinot, lai pēc tam šantažētu, draudot publicēt iegūtos attēlus vai video.

KĀDĒĻ BĒRNI UN JAUNIEŠI IR VIEGLĀK PAKĻAUJAMI UN IEVAINOJAMI?

Ko jūs varat darīt?

Runājiet ar jauniešiem par iespējamajiem riskiem, lietojot mūsdienu tehnoloģijas seksuāliem eksperimentiem, un apdraudējumu kļūt par izspiešanas upuri. Runāšana par riskiem ir nepieciešama, jo:

- Jaunieši, saņemot draudus internetā, parasti cenšas atrisināt situāciju saviem spēkiem.
- Notikumi var ļoti strauji attīstīties, un jaunieši var nonākt situācijā, kuras atrisinājums nav viņiem pa spēkam.
- Bieži jauniešiem ir grūti prasīt pieaugušo palīdzību, jo viņi jūtas apkaunoti un pārbijušies, ka seksuāla satura attēli vai video var tikt izsūtīti paziņu lokam.
- Jauniešiem, nonākot bīstamos apstākļos internetā, nepieciešama pieaugušo izprotoša un atbalstoša rīcība.
- Jauniešiem jāsaņem praktiski pielietojama informācija, kā izkļūt no apdraudējuma, un jāzina, ka var vērsties pie pieaugušajiem pēc palīdzības.

SVARĪGI! Pieaugušajiem ir pienākums būt atsaucīgiem un atbalstošiem gadījumos, kad jaunieši kļūdās.

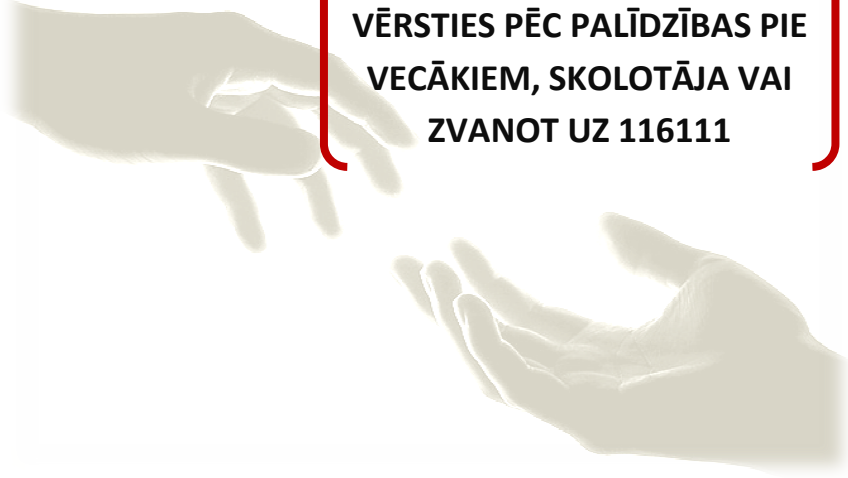
Datora kameras, telefons vai citas iekārtas var tikt izmantotas ne tikai nekaitīgu attēlu vai video pārsūtīšanai, bet arī kailfoto un pornogrāfiska satura pārsūtīšanai, ko vēlāk var izmantot pusaudžu šantažēšanai.

Kādam 15 gadus vecam zēnam Latvijā tika draudēts, ja viņš nesamaksās 300 eiro, tad viņa kailfoto tiks izsūtīts visiem viņa draugiem. Viņš domāja, ka sazinās internetā ar 15 gadus vecu meiteni, un viņam šķita, ka ir forši atkailināties datora kameras priekšā. Pēc pāris dienām zēns saņēma ziņu no vīrieša, kurš, kā izrādās, bija izlicies par meiteni. Viņš draudēja, ja zēns nesamaksās prasīto naudas summu tuvāko dienu laikā, viņš izsūtīs erotisko video visiem zēna draugiem *Facebook* un *Instagram*. Policija notvēra izspiedēju un atklāja, ka noziedznieks ir izspiedis naudu vai papildus erotikos video no vairākiem simtiem jauniešu vairāku gadu garumā.

PADOMI, KĀ RĪKOTIES, SASTOPOTIES AR IZSPIEŠANU INTERNETĀ:

1. Nekad nepakļaujies draudiem;
2. Pārtrauc jebkāda veida saziņu ar izspiedēju;
3. Bloķē viņam pieeju visiem saviem sociālo tīklu kontiem;
4. Izdzēs vai deaktivizē visus savus sociālo tīklu kontus, kurus lietoji, sazinoties ar izspiedēju;
5. Izstāsti uzticamam pieaugušajam, kas ir noticis;
6. Ziņo Drossinternets.lv Ziņojumu līnijai, 116111 vai Valsts policijai.

Ja jaunietis tiek šantažēts vai notiek izspiešana internetā, nekavējoties vērsties pēc palīdzības!

**BĒRNAM ATGĀDINIET, KA
NEKAD NAV PAR VĒLU
VĒRSTIES PĒC PALĪDZĪBAS PIE
VECĀKIEM, SKOLOTĀJA VAI
ZVANOT UZ 116111**

Noderīgi padomi vecākiem:

1. Izmantojiet plašsaziņas līdzekļos publicētos stāstus par šo tēmu, lai apspriestu tos ar savu atvasi.
Piemēram: „Es nesenu lasīju..., Kādu laiku atpakaļ ziņās stāstīja par gadījumu...” u.tml.
2. Izmantojiet izdevību, lai pārrunātu, kādi ir riski un ko varētu darīt citādāk. Runājiet par iespēju izkļūt no sarežģītām situācijām, piemēram, neatbildot izspiedējam un bloķējot kontaktu.
3. Atgādiniet savai atvasei, ka, lai kas arī notiktu, jūs esat šeit, lai palīdzētu izkļūt no sarežģītām situācijām. Izskaidrojiet, ka jūs saprotat, ka var nebūt viegli lūgt palīdzību vecākiem, bet viņa drošība ir jūsu galvenā prioritāte. Uzsveriet, ka nekad nav par vēlu vērsties pie jums pēc palīdzības.
4. Izskaidrojiet, kas ir izspiešana un ka tā ir pretlikumīga un sodāma rīcība.
5. Pārrunājiet ar savu atvasi, kādas var būt sekas, izmantojot datora un/vai telefona kameru tiešsaistē:
  - Jebkas, kas notiek tiešsaistē ar datora kameras starpniecību var būt vienkārši ierakstāms. Neļauj sevi apmuļķot ar domu, ka tas notiek „dzīvajā” (tiešsaistē) un tādēļ nav jāuztraucas. Tādi paši riski pastāv, pārsūtot foto attēlus vai video.
  - Ja vien persona nav zināma un satikta personīgi, nav nekāda veida, kā pārliecināties, kas patiesībā ir datora kameras otrā pusē.
  - Iepriekš ierakstīts video var tikt rādīts tiešsaistē. Piemēram, pieaudzis vīrietis var pārraidīt video, kurā redzama nepilngadīga meitene, liekot jaunietim domāt, ka viņš sazinās ar sava vecuma meiteni tiešsaistē.
  - Jaunietim vienmēr jāuzticas savām sajūtām. Jebkura situācija jāvērtē kritiski, ja rodas kādas aizdomas, tad tās nevajag ignorēt, bet tieši otrādi - ievērot piesardzību. Ja, piemēram, persona, kura sarunājas ar jauni ar datora kameras starpniecību nav redzama, aizbildinoties, ka šodien mana datora kamera ir sabojājusies vai nestrādā un tādēļ tu mani neredzi - tas var nozīmēt, ka persona patiesībā mēģina slēpt savu identitāti.

LR Krimināllikuma 183. pants nosaka:

Izspiešana ir pieprasījums bez tiesiska pamata atdot mantu vai tiesības uz mantu vai izdarīt kādas mantiska rakstura darbības, piedraudot ar vardarbību cietušajam vai viņa tuviniekiem, piedraudot izpaust apkaunojošas ziņas par cietušo vai viņa tuviniekiem, piedraudot iznīcināt viņu mantu vai radīt viņiem citu būtisku kaitējumu, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Krimināllikuma 162. pants nosaka:

Pavešana netiklībā. (1) Par sešpadsmit gadu vecumu nenasniegušas vai bezpalīdzības stāvoklī esošas personas pavešanu netiklībā, tas ir, par tādas seksuāla rakstura darbības izdarīšanu bez fiziskas saskares ar cietušā ķermeni nolūkā apmierināt savu dzimumtieksmi vai izraisīt dzimuminstinktu cietušajā, ja to izdarījusi pilngadīga persona vai ja tas izdarīts, izmantojot cietušā bezpalīdzības stāvokli vai pret cietušā gribu, lietojot vardarbību, draudus vai izmantojot uzticību, autoritāti vai citādu ietekmi uz cietušo, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem.

Krimināllikuma 162.¹ pants nosaka:

Pamudināšana iesaistīties seksuālās darbībās. Par sešpadsmit gadu vecumu nenasniegušas personas pamudināšanu iesaistīties seksuālās darbībās vai šādas personas pamudināšanu tikties ar mērķi izdarīt seksuālas darbības vai stāties dzimumattiecībās, izmantojot informācijas vai komunikācijas tehnoloģijas vai citu saziņas veidu, ja to izdarījusi pilngadīga persona, — soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu un ar probācijas uzraudzību uz laiku līdz trim gadiem vai bez tās.

Alisona nosūtīja kādam pieaugušam vīrietim seksuāla rakstura izaicinošas bildes, kurās redzama kaila. Vīrietis tās publicēja sociālajā tīklā Instagram. Viņai bija tik ļoti kauns un neērti par savu rīcību, ka viņa nevēlējās par to runāt ne ar vienu un pat mēģināja izdarīt pašnāvību, pārdozējot miega zāles. Vecāki pieaicināja psihologu, kuram viņa uzticējās un pastāstīja par notikušo. Viņa spēja tam tikt pāri, pateicoties mammas un tēta atbalstam un psihologa sniegtajai palīdzībai, kā arī uzrādīja policijai vainīgo personu, kas izvilināja un pēc tam publicēja viņas kailfoto. **Alisona, 14 gadi**

Amanda bieži iepazinās un čatoja internetā ar svešiniekiem, un vienā no reizēm kāds vīrietis viņu pierunāja ieslēgt *web* kameru un parādīt krūtis. Pēc tam vīrietis viņu terorizēja, sakot, ka aizsūtīs bildi viņas draugiem, ko arī izdarīja. Amanda nomainīja vairākas skolas, bet vīrietis turpināja viņu terorizēt, noskaidroja, kur viņa mācās, sūtīja jaunajiem skolas biedriem viņas fotogrāfijas un ievietoja tās *Facebook*. Pēc gadiem ilgas terorizēšanas 2012.gada oktobrī meitene izdarīja pašnāvību. **Amanda, 15 gadi**